

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki (spr.)

Sędziowie: SSO Arleta Lewandowska

SSO Maciej Agaciński

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym sprawy

ze skargi pozwanych (...) Sp. z o.o. w P. i A. H.

na przewlekłość postępowania sądowego

Sądu Rejonowego (...)w P.

w sprawie o sygn. V C (...)

postanawia:

1) stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...)w P. pod sygn. akt V C (...)wystąpiła przewlekłość postępowania;

2) zasądzić od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego (...)w P.) na rzecz skarżących (...) Sp. z o.o. w P. i A. H. kwoty po 2.500 zł (dwa tysiące pięćset złotych);

3) zwrócić każdemu ze skarżących ze Skarbu Państwa opłatę sądową od skargi w kwocie po 100zł;

4) w pozostałej części skargę oddalić;

5) zasądzić od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego (...)w P.) na rzecz skarżących (...) Sp. z o.o. w P. i A. H. kwoty po 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSO Arleta Lewandowska SSO Michał Wysocki SSO Maciej Agaciński

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu w dniu 14 listopada 2014r., pozwani (...) Sp. z o.o. w P. i A. H. wniesli o stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy (...)w P. pod sygn. akt V C (...)wystąpiła przewlekłość postępowania; a nadto o zasądzenie z tego tytułu na ich rzecz kwot po 5.000zł, zwrotu kosztów postępowania skargowego wg norm przepisanych, a nadto o nakazanie Sądowi Rejonowemu niezwłocznego rozliczenia kosztów postępowania stosownie do pkt. 2 wyroku tego Sadu z dnia 18 grudnia 2012r.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że w dniu 18 grudnia 2012r. Sąd Rejonowy wydał wyrok w w/w sprawie, w którego pkt. 2 kosztami postępowania w całości obciążył powodów, pozostawiając szczegółowe rozliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu. Wyrok ten stał się prawomocny w dniu 15 listopada 2013r., wskutek oddalenia apelacji powodów wyrokiem Sądu Okręgowego w P., zaś akta sprawy zwrócone zostały do Sądu Rejonowego przez Sądu

Okręgowy w dniu 9 grudnia 2013r. Pełnomocnik pozwanego (...) Sp. z o.o. w dniu 14 stycznia 2014r. skierował do Sądu Rejonowego pismo, w którym wskazał na konieczność wykonania pkt. 2 wyroku. W dniu 24 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy wydał zarządzenie o przedłożeniu akt referendarzowi sądowemu celem nadania klauzuli wykonalności na postanowienie Sądu Okręgowego o kosztach postępowania apelacyjnego oraz rozliczenia kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego. Referendarz sądowy nie tylko, iż nie wykonał przedmiotowego zarządzenia w zakresie rozliczenia kosztów, to w dniu 15 kwietnia 2014r. wydał zarządzenie, którego treścią było odłożenie akt po nadejściu zwrotnego potwierdzenia odbioru klauzuli nadanej na postanowienie o kosztach postępowania apelacyjnego. Wynika stąd, iż w dniu 15 kwietnia 2014r. referendarz sądowy uznał, iż zarządzenie z dnia 24 stycznia 2014r. zostało przez niego wykonane. Konsekwencją powyższego stanu rzeczy jest brak rozliczenia kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji pomimo upływu ponad jedenastu miesięcy od dnia zwrotu akt sprawy do sądu pierwszej instancji, co skutkuje niemożnością odzyskania przez skarżących poniesionych przez nich kosztów postępowania.

Następnie skarżący wskazali, że żądanie przyznania sum pieniężnych w wysokości po 5.000zł uzasadnione jest długotrwałym niewydawaniem postanowienia w przedmiocie rozliczenia kosztów postępowania bez żadnej racjonalnej przyczyny - wyłącznie z powodu rażącego niedbalstwa referendarza sądowego, oraz niemożnością podjęcia przez skarżących jakichkolwiek czynności mających na celu realizację zasądzonych wyrokiem kosztów, a tym samym ograniczeniem konstytucyjnego prawa do ochrony własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 1 Konstytucji RP).

Sąd Okręgowy ustalił, iż przebieg postępowania w sprawie V C(...)Sądu Rejonowego (...)w P. był następujący:

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2012r. Sąd Rejonowy (...)w P., w sprawie z powództwa K. G., L. D., J. G. i W. J., przy interwencji ubocznej Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...)w P., przeciwko (...) Sp. z o.o. w P., J. K., K. K. i A. H., o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, oddalił powództwo (pkt 1) oraz kosztami postępowania w całości obciążył powodów, każdego w 1/4 części, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu (pkt 2).

Pismem z dnia 21 marca 2013r. apelację od powyższego wyroku wywiedli powodowie K. G., J. G. oraz W. J., którzy zaskarżyli go w całości z uwzględnieniem ograniczenia roszczenia.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 15 listopada 2013r. (sygn. XV Ca (...)) Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację powodów (pkt 1), a także zasądził od powodów K. G., J. G. oraz W. J. na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. w P. oraz na rzecz pozwanej K. L. kwoty po 1.200zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej (pkt 2).

W dniu 9 grudnia 2013r. akta sprawy zostały zwrócone przez Sąd Okręgowy Sądowi Rejonowemu. Akta przedłożono sędziemu w dniu 11 grudnia 2013r.

W dniu 17 grudnia 2013r. wpłynęły wnioski pełn. w/w pozwanych o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego.

Zarządzeniem z dnia 23 stycznia 2014r. nakazano akta przedłożyć referendarzowi celem rozliczenia kosztów. Zarządzenie wykonano w dniu 24 stycznia 2014r. i przedłożono referendarzowi celem nadania klauzuli wykonalności.

W dniu 16 stycznia 2014r. do Sądu Rejonowego wpłynęło pismo pełn. pozwanego (...) Sp. z o.o., w którym wskazano, że strona oczekuje na wydanie bez nieuzasadnionej zwłoki postanowienia referendarza sądowego w wykonaniu pkt. 2 wyroku z dnia 18 grudnia 2012r.

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2014r. referendarz sądowy nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego z dnia 15 listopada 2013r. w zakresie pkt. 2. Zarządzeniem z tego dnia nakazano doręczyć tytuł wykonawczy pełn. powoda, a także przedłożyć akta referendarzowi celem rozliczenia kosztów w dniu 6 marca 2014r.

Zarządzeniem z dnia 15 kwietnia 2014r. nadano klauzulę wykonalności prawomocnemu wyrokowi w zakresie pkt. 2 na rzecz wierzyciela K. L. oraz doręczyć tytuł wykonawczy pełn. w/w wierzyciela. Nadto nakazano akta odłożyć po nadejściu zpo. Zpo wpłynęły do Sądu w dniu 28 kwietnia 2014r.

W dniu 19 listopada 2014r. akta przekazano kierownikowi sekretariatu po wyjęciu z szafy akt odłożonych.

W dniu 27 listopada 2014r. akta sprawy przedłożono referendarzowi sądowemu.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2014r. referendarz sądowy rozliczył koszty procesu w oparciu o pkt. 2 wyroku z dnia 18 grudnia 2012r. Zarządzeniem z dnia 28 listopada 2014r., które wykonano w dniu 1 grudnia 2014r. odpis w/w postanowienia doręczono stronom lub ich pełnomocnikom.

Prezes Sądu Rejonowego (...)w P. nie zgłosił swojego udziału w sprawie i nie zajął stanowiska co do skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.) statuuje uprawnienie do wniesienia przez stronę skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Ocena, czy zaistniała przewlekłość jest względna i zawsze musi odnosić się do realiów konkretnej sprawy i przyjętego trybu postępowania. Pojęcie przewlekłości generalnie dotyczy stanów czy zdarzeń nadmiernie rozciągniętych w czasie, przedłużających się, przy czym przewlekłość nie jest zależna jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć strony, ale od czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Ustalenie zaistnienia przewlekłości stanowi zatem wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podjęcia działań zgodnych z przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności – w przypadku obiektywnej możliwości ich podjęcia - mogą być uznane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki o jakim mowa w ustawie (tak również: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11.05.2005r., II S 26/05, publ. LEX nr 151808; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.09.2005r., II S 19/05, publ. KZS 2005/11/39; postanowienie NSA w Warszawie z 26.11.2004r., GPP 1/4, publ. ONSAiWSA 2005/5/97). Nie każda jednak zwłoka w załatwieniu sprawy egzekucyjnej może być przyczyną przewlekłości, lecz tylko zwłoka nieuzasadniona, nie znajdująca usprawiedliwienia w realiach konkretnej sprawy i podjętych w jej trakcie przez sąd czynności. Chodzi o takie opóźnienia, które stanowią nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i zrealizowania wymaganych procedur.

Przechodząc do oceny, w świetle powyższych kryteriów i uwag, zasadności wniesionej skargi, należy zgodzić się, że w niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013r. (sygn. III SPZP 1/13, publ. Biul. SN 2013/3/21), w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki ocenie pod kątem przewlekłości podlegają zarzuty skarżącego odnoszące się do przebiegu postępowania, od jego

wszczęcia do prawomocnego zakończenia, niezależnie od tego, na jakim etapie tego postępowania skarga została wniesiona (art. 5 ust. 1 ustawy). Powyższe oznacza, że Sąd rozpoznający skargę ma obowiązek odnieść się do zarzutów skargi dotyczących całego postępowania (od jego wszczęcia do zakończenia), a nie, że musi w każdym wypadku oceniać sprawność całości danego postępowania. Sąd odnosi się do zarzutów skargi i wskazanego w niej okresu postępowania. Odnosząc się do zarzutów podniesionych w rozpoznawanej skardze stwierdzić należy, że nie budzi żadnych wątpliwości, iż nie rozliczenie kosztów postępowania na podstawie pkt. 2 wyroku z dnia 18 grudnia 2012r., od zwrotu akt sprawy w dniu 9 grudnia 2013r. po jej prawomocnym rozstrzygnięciu przez Sąd II instancji, do momentu złożenia przez pozwanych skargi na przewlekłość postępowania (14 listopada 2014r.), stanowiło naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Jak trafnie podnoszą skarżący, referendarz sądowy po przedłożeniu mu w dniu 24 stycznia 2014r. akt sprawy celem nadania klauzuli wykonalności na pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 listopada 2013r. i rozliczenia kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego, poprzestał jedynie na nadaniu klauzuli wykonalności oraz nakazaniu doręczenia pełn. wierzyciela tytułu wykonawczego, po czym wydał zarządzenie o odłożeniu akt sprawy po zwrocie zpo w/w przesyłki (zarządzenie z dnia 15 kwietnia 2014r.). Referendarz sądowy, mimo obowiązku rozliczenia kosztów procesu zgodnie z pkt. 2 wyroku Sądu Rejonowego, nie uczynił tego aż do dnia 28 listopada 2014r. i to pomimo faktu, że nie było ku temu żadnych obiektywnych przeszkód. O ile przedłożenie akt referendarzowi sądowemu w dniu 24 stycznia 2014r., można uznać za usprawiedliwione normalnym tokiem czynności, to nie rozliczenie przez niego kosztów procesu przez okres dalszych 10 miesięcy nie znajduje żadnego usprawiedliwienia. W tej sytuacji stwierdzić zatem należy, że czynności Sądu Rejonowego nie były podejmowane terminowo, występowały okresy bezczynności Sądu, a przedmiotowe postępowanie niewątpliwie trwa dłużej niż to konieczne. Dodatkowo podnieść można, że skarżący swoim zachowaniem w żaden sposób nie przyczynili się do powstania tejże przewlekłości, co więcej pismem z dnia 16 stycznia 2014r. wskazywali Sądowi na konieczność niezwłocznego rozliczenia kosztów procesu.

Reasumując stwierdzić należy, że postępowanie przed Sądem Rejonowym, trwa niewątpliwie dłużej niż jest to konieczne i tym samym doszło do przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ust. 1 i 2 ustawy. Mając powyższe na względzie, w pkt. 1 postanowienia, Sąd Okręgowy na podstawie w/w przepisów, a także art. 12 ust. 2 ustawy stwierdził, że w sprawie Sądu Rejonowego (...)w P. o sygn. akt V C (...)wystąpiła przewlekłość postępowania.

Wskazać w tym miejscu trzeba, że mimo stwierdzenia opieszałości Sądu Rejonowego w przedmiocie podejmowania czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy, nie było podstaw do wydania temu Sądowi zaleceń, zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy, albowiem postanowieniem z dnia 28 listopada 2014r. referendarz sądowy dokonał rozliczenia kosztów procesu, a zatem postąpił zgodnie z żądaniami skarżących.

Zgodnie z treścią art. 12 ust. 4 ustawy, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2.000zł do 20.000zł. W przedmiotowej sprawie skarżący domagali się zasądzenia na swoją rzecz kwot po 5.000zł, jednak zdaniem Sądu Okręgowego żądana kwota jest zbyt wygórowana w realiach niniejszej sprawy. W ocenie Sądu rozpoznającego skargę, kwota świadczenia pieniężnego w wysokości 2.500zł na rzecz każdego ze skarżących stanowić będzie rekompensatę adekwatną do niedogodności, z jakimi spotkali się oni w toku postępowania i uwzględnia zarówno długotrwałość przewlekłości oraz jej skutki. Trudno przy tym nie zauważyć, że koszty, których nie zasądzono nie przekraczały 2.000zł (co do pozwanego A. H.) i niewiele przekraczały 3.000zł (co do (...)), a zwłoka sądu dotyczyła wyłącznie zasądzenia tych kosztów (sama sprawa co do meritum została wcześniej prawomocnie zakończona). Skarżący w swojej skardze w żaden sposób nie wykazali natomiast, żeby należała im się z tego tytułu wyższa kwota. Wskazać przy tym należy, że suma pieniężna, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy, ma stanowić sankcję dla Państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Natomiast ewentualne straty związane z przedmiotem sporu, nie mogą stanowić podstawy zasądzenia kwoty, o której mowa w art. 12. ust. 4 ustawy, a jedynie mogą stanowić ewentualną podstawę domagania się ich zwrotu w odrębnym postępowaniu. W związku z tym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 12 ust. 4 i 5 pkt 1 ustawy, w pkt. 2 postanowienia, zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...)wP.na rzecz każdego ze skarżących kwotę po 2.500zł.

W związku z uwzględnieniem skargi co do zasady, tj. co do stwierdzenia przewlekłości, Sąd na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy, zwrócił skarżącemu ze Skarbu Państwa opłatę od skargi w kwocie po 100zł (pkt 3 postanowienia).

Wobec częściowego tylko uwzględnienia żądań skarżących, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy, Sąd Okręgowy w pozostałej części skargę oddalił (pkt 4 postanowienia).

O kosztach postępowania skargowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy w związku z art. 98 kpc i w związku z § 14 ust. 4 i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 490 t. j.) i wobec uwzględnienia skargi, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz każdego ze skarżących kwotę po 120zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 5 postanowienia).

SSO Arleta Lewandowska SSO Michał Wysocki SSO Maciej Agaciński